

Usposabljanje, izobraževanje, informiranje in promocija

Kataloški zapisi spremljanja izvajanja ukrepov

Ime instrumenta	Strateške podlage		Vrsta instrumenta	Odgovornost	Priporočila
Spodbujanje usposabljanja	OP TGP	✓	usposabljanje	SVRK, Mzi DE, Mzi DP, MKGP, MOP	da
	AN URE	✓			
Informiranje in ozaveščanje ciljnih javnosti	OP TGP	✓	informiranje, ozaveščanje	Mzi DE, Mzi DP, MKGP, MOP	da
	AN URE	✓			
Načrtovanje in razvoj usposabljanja za prehod v NOD	OP TGP	✓	izobraževanje, usposabljanje	MOP in pristojna ministrstva	da
	AN URE				
Vključevanje podnebnih vsebin v širši proces razvoja vzgoje in izobraževanja	OP TGP	✓	izobraževanje, usposabljanje	MZIŠ, Mzi (AN URE)	da
	AN URE				

SPODBUJANJE USPOSABLJANJA

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: NU-1, NU-3 AN URE: H.4b, H.4a,, H.5.	
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	usposabljanje	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	SVRK, MzI DE, MzI DP, MKGP, MOP	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: _____ ☐	
KRATEK OPIS	Usposabljanje za krepitev kadrovskih možnosti za prehod v NOD. Med drugim ciljno usmerjena usposabljanja za pripravo in izvedbo projektov na področju energetske učinkovitosti, obnovljivih virov energije in zelenih energetskih tehnologij ter drugih področij blaženja podnebnih sprememb.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2019

POTEK IZVAJANJA	<p>Tekom leta potekajo številna usposabljanja/izobraževanja/delavnice v okviru različnih projektov in programov, katerih pa se, žal, sistematično ne spremlja, kot se tudi (v večini primerov) ne spremlja njihovih učinkov.</p> <p>Sistematični pristop k usposabljanju in potrjevanju kvalifikacij za več področij energetske učinkovitosti vzpostavlja EZ-1, ki opredeljuje pogoje za pridobitev licenc na neodvisne strokovnjake za izdelavo energetskih izkaznic, preglede klimatskih sistemov ter preglede ogrevalnih sistemov, predvideva usposabljanje inštalaterjev naprav na OVE in določa pogoje za izvajalce energetskega svetovanja za občane ter predvideva organizacijo njihovega dodatnega rednega izobraževanja.</p> <p>Na področju stavb so se izvajala naslednja usposabljanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dvakrat na leto usposabljanje za redne preglede klimatskih sistemov (v registru je trenutno 19 strokovnjakov); izvajalec je Univerza v Ljubljani,
-----------------	--

Fakulteta za strojništvo, Laboratorij za ogrevalno, sanitarno in solarno tehniko ter klimatizacijo;

- za izdelovalce energetskih izkaznic (do 7. 2. 2020 izdanih 397 licenc neodvisnim strokovnjakom, izdelovalcem energetskih izkaznic), brezplačno neodvisno energetsko svetovanje za občane v okviru mreže ENSVET (sredstva Eko sklada);
- po Pravilniku o strokovnem usposabljanju in preizkusu znanja za upravljalce energetskih naprav (Ur. l. RS, št. 92/15) usposabljanja izvaja Zveza društev energetikov Slovenije; usposabljanja vključujejo tudi učinkovito rabo energije;
- potekalo je izobraževanje »Evropski energetski menedžer – EUREM, ki ga izvaja IJS, Center za energetsko učinkovitost;
- usposabljanja inženirjev in arhitektov za področje trajnostne gradnje, energetske učinkovitosti, zelenega javnega naročanja potekajo v okviru Inženirske zbornice Slovenije, Zbornice za arhitekturo in prostor ter Slovenskega združenja za trajnostno gradnjo – GBC Slovenija.

Leta 2019 se ni izvajalo usposabljanje inštalaterjev OVE in usposabljanje za preglede ogrevalnih sistemov. Je pa bil pripravljen nov pravilnik za inštalaterje, ki je tik pred sprejetjem.

Finančno podporo projektom izobraževanja in usposabljanja je v letu 2019 nudil tudi Eko sklad, ki je v okviru javnega razpisa NVO-SJI18 s 550.000 evri razpisanih nepovratnih sredstev izbral in podprl 6 projektov:

- Kulturno društvo Prostorož: Zelena streha kot orodje za izboljšanje kakovosti bivanja v urbanih središčih,
- Pravno-informacijski center nevladnih organizacij: Zagovorniki okolja – za podnebje,
- Alpe Adria Green, Mednarodno društvo za varstvo okolja in narave: Dimenzioniranje e-pogonov za poklicne šole – invalidski vozički,
- Mariborska kolesarska mreža: Spremembe potovalnih navad kot del rešitve v boju proti podnebnim spremembam in onesnaženju zraka,
- Društvo DOVES – FEE Slovenia, Društvo za okoljsko vzgojo Evrope v Sloveniji: Ozaveščanje, izobraževanje in uvajanje merjenja odtisa CO₂ v ekošole kot prispevek k blaženju in prilagajanju podnebnim spremembam,
- Slovensko združenje za trajnostno gradnjo – Green building council Slovenia: Izobraževanje izvajalcev za kakovostnejšo izvedbo energijskih ovojev stavb, zmanjšanje reklamacij in izboljšanje učinka prihranka energije za ogrevanje, zmanjšanje onesnaževanja ter učinkovitejšo porabo subvencij.

Konec leta 2019 je EKO sklad objavil nov razpis NVO19 za sofinanciranje podnebnih programov vsebinskih mrež nevladnih organizacij za področju varstva okolja in urejanja prostora. Višina rapisanih sredstev je 800.000 evrov iz sredstev Sklada za podnebne spremembe.

Za sektor kmetijstvo glej ukrep v sektorju kmetijstvo v *Zvezku 4*.

Iz Sklada za podnebne spremembe je bilo v letu 2019 za sofinanciranje nevladnih organizacij, kjer je bilo med vsebinskimi področji navedeno tudi usposabljanje, namenjenih 2,3 milijona evrov.

Umanotera je v sklopu projekta Klima za podnebje izvajala usposabljanja za mlade. Projekt se je zaključil leta 2019.

DOSEŽENI UČINKI Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2020–2021

PREDVIDENO IZVAJANJE Iz sredstev Sklada za podnebne spremembe je za leto 2020 za nevladne organizacije predvidenih do 0,6 milijona evrov in do 0,7 milijona evrov v letu 2021. Za podnebne aktivnosti širše civilne družbe Sklad za podnebne spremembe v letu 2020 predvideva do 0,125 milijona evrov, v letu 2021 pa do 0,825 milijona evrov.

V letih 2020 in 2021 se nadaljuje izvajanje projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE*, ki naslavlja ozka grla pri izvajanju OP TGP. Namen projekta je s pomočjo ozaveščanja, izobraževanja in usposabljanja ključnih deležnikov spodbuditi izvajanje ukrepov, določenih v OP TGP. Projekt traja od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2026. Tudi za ta projekt je del sredstev, in sicer 3,2 milijona evrov, zagotovljen iz Sklada za podnebne spremembe.

Leta 2020 bo sprejet novi pravilnik za inštalaterije in objavljen razpis za inštitucije za usposabljanje. V javni obravnavi je tudi predlog *Zakona o učinkoviti rabi energije*, ki postavlja nova izhodišča, skladna z EPBD direktivo. Po zakonu se bo izvajanje usposabljanja za preglede ogrevalnih sistemov nadaljevalo tudi v prihodnje.

V OP EKP je v okviru prednostne naloge Spodbujanje energetske učinkovitosti, pametnega upravljanja z energijo in uporabe obnovljivih virov energije v javni infrastrukturi, vključno z javnimi stavbami, in stanovanjskem sektorju načrtovana tudi izvedba komplementarnih ukrepov, ki vključujejo:

- usposabljanje mikro in MSP podjetij, izvajalcev v gradbeništvu, podporo povezovanju podjetij (npr. v konzorcije), ki izvajajo prenove in novogradnje, za uspešno izvajanje projektov;
- neformalno in formalno izobraževanje in usposabljanje izvajalcev energetske prenove stavb;
- usposabljanje izvajalcev skoraj ničenergijske gradnje.

Na področju kmetijstva se bodo v sklopu PRP še naprej izvajala javna naročila za usposabljanja.

V *Celovitem nacionalnem energetske in podnebnem načrtu Republike Slovenije (NEPN)* je načrtovano, da se bo izvajanje instrumenta v obdobju 2020–2030 nadaljevalo in izboljšalo, in sicer so predvideni:

- načrtno spremljanje izvajanja ustreznih usposabljanj za zaposlene v podjetjih in priprava enotnega sistema evalvacije oziroma enotne metodologije ocenjevanja učinkov teh usposabljanj;
- dodatna kadrovska okrepitev in usposobitev zaposlenih na pristojnih ministrstvih, javnih skladih in agencijah, odgovornih za spremljanje projektov, zlasti z zaposlitvami novih kadrov, ki imajo ustrezna znanja, potrebna za prehod v podnebno nevtralno družbo. Pri načrtovanju novih zaposlitev se upošteva Zakon o izvrševanju proračunov RS;
- vključevanje MIZŠ in izobraževalnih institucij (univerze idr.).

PREDVIDENI UČINKI Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Priporočamo čim prej izvajanje instrumenta v skladu s smernicami iz NEPN. Finančna sredstva za usposabljanje je potrebno namensko in sistematično (načrtno) usmerjati v ukrepe, ki se ne izvajajo oz. se slabo izvajajo ali imajo težave, in bi bilo mogoče s pomočjo usposabljanj doseči

napredek pri njihovem izvajanju. V izogib podvajanju je potrebno tudi uskladiti načrtovana usposabljanja v okviru različnih pobud/projektov.

VIRI PODATKOV

- Odlok o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2020–2023 (Ur. l. RS, št. [14/20](#))
- Eko sklad, osnutek Letnega poročila Eko sklada za leto 2019, februar 2020
- Poročilo izvajanja Programa razvoja Podeželja
- Enotna zbirka ukrepov; za boljše zakonodajno in poslovno okolje (www.enotnazbirkaukrepov.gov.si)
- Sestanki z deležniki, neposredne informacije pridobljene od ministrstev, izvajalcev usposabljanj, javno dostopni podatki iz spleta
- Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

8. maj 2020

INFORMIRANJE IN OZAVEŠČANJE CILJNIH JAVNOSTI

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: NU-4 AN URE: H.3	
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	informiranje/ozaveščanje	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MzI DE, MzI DP, MKGP, MOP	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije ☒ zmanjšanje emisij TGP ☒ povečanje rabe OVE ☒ drugo: _____ ☐	
KRATEK OPIS	Informiranje in ozaveščanje v gospodinjstvih, kmetijskih gospodarstvih, podjetjih, javnih institucijah idr., ki izvajajo ukrepe za zmanjšanje emisij TGP.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Akcijski načrt za energetska učinkovitost za obdobje 2017–2020 (AN URE) Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2019

POTEK IZVAJANJA	<p><u>Opozorilo:</u> Ukrep se izvaja v okviru različnih projektov in v okviru programov različnih ministrstev. Poleg navedenih se aktivnosti financirajo še iz drugih nacionalnih in mednarodnih virov. Izvajanja ukrepa in učinkov se ne spremlja (dovolj) sistematično. Ravno tako ni dovolj sistematičnega načrtovanja ukrepov. V pregledu je navedenih samo nekaj primerov dobre prakse.</p> <p>Iz naslova ukrepa H.3. – AN URE so za ta ukrep pristojni MzI, Borzen in Eko sklad. Borzen je v ta namen vzpostavil portal Trajnostna energija, na katerem so informacije s področja URE in OVE.</p> <p>MZI je vzpostavil Portal energetika, vodi tudi izvedbo vsakoletnega projekta Teden mobilnosti, v katerem je leta 2019 sodelovalo 80 občin.</p> <p>Eko sklad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informiranje in ozaveščanje občanov se izvaja tudi preko mreže energetskih svetovalcev ENSVET, po Sloveniji je razpršenih 57 pisarn v katerih deluje 56 posebej usposobljenih energetskih svetovalcev. V letu 2019 je bilo zabeleženih 9.283 aktivnosti (nasveti s pisnim poročilom,
-----------------	--

članki, e-nasveti, predavanja...), sodelujejo tudi z eko šolami – enegetski svetovalci so v šolah in vrtcih predavali o učinkoviti rabi energije in obnovljivih virih energije, izvedli so svetovanja na raznih sejmih, ponovno je potekal tudi teden energetskega svetovanja (22. – 29. 9. 2019) na 16-ih lokacijah izbranih trgovskih centrov po Sloveniji (po oceni je bilo v tem obdobju danih 500 brezplačnih nasvetov). Teden energetskega svetovanja se je preko medijev še posebej oglaševalo. Eko sklad je prenovil tudi svojo spletno stran in ima novo vizualno podobo.

- Nadaljevali so s promocijo preko člankov, oddaj, predavanj (časnik Finance, Eko dežela, Štajerski tednik), spletne strani Moja Občina, Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Eko sklad sicer komunikacijskih in izobraževalnih aktivnosti preko vabila za oddajo ponudb za promocijo Eko sklada leta 2019 ni sofinanciral. Maja 2019 je bil na podlagi poziva iz leta 2018 izveden še projekt »Spreminjam svet – od besed k eko dejanjem«, izvajalca Informa echo. So pa bile leta 2019 sklenjene partnerske pogodbe za projekte: Dnevi energetikov, Okoljsko srečanje, Odprte hiše Slovenije, Skoraj ničenergijske javne stavbe v Sloveniji – Fakulteta za arhitekturo, REUS 2019 in Vodni dnevi 2019.
- Na področju energetske revščine v okviru projekta ZERO se promocijski material distribuira preko različnih deležnikov: Karitas, Rdeči križ Slovenije, Slovenska filantropija itd.
- Leta 2018 je Eko sklad za sofinanciranje NVO izdal razpis v vrednosti 550.000 evrov (sredstva iz Sklada za podnebne spremembe; sofinancirani projekti se bodo izvajali v obdobju 2019–2021). Na razpis je prišlo 25 vlog, izbranih je bilo 6 projektov, med njimi tudi projekti ozaveščanja in informiranja ter usposabljanja. Leta 2019 je bil objavljen nov razpis za sofinanciranje nevladnih organizacij. Razpisanih je 800.000 evrov sredstev iz Sklada za podnebne spremembe, ki so predvidena za štiriletno delovanje dveh vsebinskih mrež.

Z začetkom leta 2019 se je pod vodstvom MOP začel projekt *LIFE IP CARE4CLIMATE*, v okviru katerega so številne aktivnosti namenjene tudi informiranju in ozaveščanju (npr. kampanja o aktivni trajnostni mobilnosti, ozaveščanje o podnebnih spremembah...).

Umanotera je leta 2019 zaključila projekt *Klima za podnebje*, ki je potekal v letih 2018 in 2019 in je bil namenjen vzpostavljanju podpirne družbene klime za oblikovanje, sprejetje in izvajanje ambicioznih, storoškovno učinkovitih in pravičnih ukrepov za doseganje nacionalnih ciljev zmanjšanja emisij TGP do leta 2020 in 2030.

Nadaljeval se je projekt *LIFE Podnebna pot 2050*, ki je s številnimi dogodki in dejavnostmi (med drugim tudi foto natečajem, Podnebnim semaforjem za občine itd.) pripomogel k informiranju in ozaveščanju o podnebnih spremembah.

Vzpostavljena je bila kampanja *Podnebna kriza*, ki združuje skoraj 250 civilno-družbenih organizacij in posameznike, ki pozivajo odločevalce, naj začnejo podnebno krizo ustrezno obravnavati. Pomembno je k ozaveščanju in informiranju doprinesla tudi skupina Mladi za podnebno pravičnost, ki je organizirala tudi predavanja, okrogle mize in druge aktivnosti.

Ustanovljen je bil tudi Stalni posvetovalni odbor za podnebno politiko pri predsedniku Republike Slovenije, ki tudi informira in ozavešča o problematiki podnebnih sprememb.

V okviru OP EKP se je začel projekt »Mehki ukrepi trajnostne mobilnosti«, ki bo potekal do leta 2021. Projekt sestavlja 5 ukrepov spodbujanja trajnostne mobilnosti, med katerimi sta tudi kampanja ozaveščanja in promocije trajnostne mobilnosti ter izobraževanje o trajnostni mobilnosti za vrtce in osnovne šole. MZL je leta 2019 izdal Nacionalne smernice za pripravo mobilnostnih načrtov za ustanove, v projektu trajnostna mobilnost v vrtcih in osnovnih šolah pa je šolskem letu 2019/2020 sodelovalo 120 osnovnih šol in 111 vrtcev.

Nadaljeval se je projekt Clear 2.0 (Zveza potrošnikov Slovenije s partnerji), ki vključuje spodbujanje prehoda v NOD; ozaveščanje potrošnikov o pomenu rabe lokalnih obnovljivih virov v gospodinjstvih in prednostih nizkoogljičnih tehnologij ter usmerjanje pri izbiri – nakupu in uporabi naprav za ogrevanje in hlajenje v gospodinjstvih.

Aktivna na področju informiranja in ozaveščanja ciljnih javnosti je tudi nevladna organizacija Focus, ki je vključena tudi v projekt *LIFE IP CARE4CLIMATE*, kjer deluje predvsem na področju ozaveščanja, spodbujanja dobrih praks, podpore lokalnim skupnostim pri prehodu v NOD, krepitve zmogljivosti javne uprave... V letu 2019 so izvedli celostno prenovno programa *Dovolj za vse* in oblikovali novo spletno stran, soorganizirali nacionalno konferenco o skupnostnem upravljanju z življenjskim viri, pripravili video in smernice za javne uslužbenke o prehodu v NOD, začeli s pripravami na mednarodno poletno šolo 2020, ki pa je zaradi pandemije koronavirusa odpovedana. Septembra 2019 so začeli z izvajanjem projekta LIFE UNIFY, katerega cilj je prispevati k pravočasnemu in učinkovitemu prehodu v nizkoogljično družbo in gospodarstvo preko dolgoročnih podnebnih strategij, NEPN-ov in programiranja sredstev EU. Organizirali so tudi projekt *Prihodnost Evrope 2*, ki se je osredotočal na pomen politične participacije mladih – bralni krožek na temo podnebne pravičnosti. FOCUS je bil vključen tudi v projekt IDEA za razvoj inovativnih pristopov na področju izobraževanja o energetske revščini. Glavni cilj je bilo izboljšanje obstoječih in razvoj novih inovativnih izobraževalnih metod in gradiva za usposabljanje odraslih o energetske revščini. Projekt se je končal oktobra 2019. Pripravili so tudi izobraževalni program na temo energetske revščine, prvenstveno namenjen energetske svetovalcem, oktobra so izvedli tudi konferenco Energetska revščina; rešitve na praktični in strukturni ravni.

Focus, Inštitut za politike prostora in CIPRA Slovenije sodelujejo skupaj v programu *Aktivno v šolo*, katerega namen je podpora šolam in občinam pri spodbujanju aktivne poti v šolo. Organizirali so tudi že tradicionalni kolesarski zajtrk.

Društvo za energetske pismenost EN-LITE je nadaljevalo z aktivnostmi na področju iENERGIJE: digitalna, interaktivna, izobraževalno-ozaveščevalna platforma.

Iz sredstev Sklada za podnebne spremembe je bil leta 2019 financiran tudi projekt *Podnebni dosje* – članki na temo podnebnih sprememb v reviji Eol; revija se je distribuirala tudi po slovenskih šolah.

Na področju informiranja in ozaveščanja so aktivne še številne druge nevladne organizacije: Umanotera, Cipra, Greenpeace, PIC (Zagovorniki okolja), IPoP, kolesarske mreže...

V Skladu za podnebne spremembe je bilo leta 2019 predvidenih 2,3 milijona evrov za sofinanciranje nevladnih organizacij in 500.000 evrov za podnebne aktivnosti širše civilne družbe. Sredstva so bila predvidena za vsebine, ki so zajemale tudi ozaveščanje, izobraževanje in usposabljanje.

DOSEŽENI UČINKI

Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2020–2021PREDVIDENO
IZVAJANJE

Nadaljevalo se bo izvajanje projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE*, v okviru katerega so številne aktivnosti namenjene tudi informiranju in ozaveščanju, v njih pa sodelujejo ministrstva, raziskovalne inštitucije in nevladne organizacije.

V OP EKP je v okviru prednostne naloge Spodbujanje energetske učinkovitosti, pametnega upravljanja z energijo in uporabe obnovljivih virov energije v javni infrastrukturi, vključno z javnimi stavbami, in stanovanjskem sektorju načrtovana izvedba komplementarnih ukrepov, ki vključujejo tudi informiranje in ozaveščanje.

V okviru OP EKP se bo nadaljeval projekt »Mehki ukrepi trajnostne mobilnosti«, ki bo trajal do leta 2021. Projekt sestavlja 5 ukrepov spodbujanja trajnostne mobilnosti, med katerimi sta tudi kampanja ozaveščanja in promocije trajnostne mobilnosti ter izobraževanje o trajnostni mobilnosti za vrtce in osnovne šole.

Ukrep ozaveščanja in promocije trajnostne mobilnosti je razdeljen na dva sklopa in sicer: 1. sklop – ozaveščanje, informiranje in promocija trajnostne mobilnosti s pomočjo informacijsko komunikacijskih tehnologij, 2. sklop - izobraževanje za trajnostno mobilnost.

Ukrep izobraževanja o trajnostni mobilnosti za vrtce in osnovne šole vključuje izvedbo izobraževalno-ozaveščevalnih iger za otroke v vrtcih in osnovnih šolah v treh šolskih letih ter pripravo gradiv za nadaljnje izobraževanje otrok. Igre naj bi prispevale k spreminjanju potovalnih navad in posledično k zmanjšanju motoriziranega prometa v okolici vrtcev in osnovnih šol.

Namen projekta je izvedba celostne promocije trajnostnih oblik mobilnosti, ki zajema spodbujevalne in izobraževalne aktivnosti na državni ravni, ter pripravo strokovnih smernic za podjetja, inštitucije in lokalne skupnosti. Celotna vrednost projekta je nekoliko manj kot 3,4 milijone evrov, od tega je 1,8 milijona evrov namenjenih kampanji za ozaveščanje in promocijo trajnostne mobilnosti, 0,3 milijona evrov pa izobraževanju o trajnostni mobilnosti za vrtce in osnovne šole.

Eko sklad je konec leta 2019 objavil javni razpis za financiranje nevladnih organizacij v višini 800.000 evrov (sredstva iz Sklada za podnebne spremembe). Predmet razpisa je sofinanciranje podnebnih programov vsebinskih mrež nevladnih organizacij za področji varstva okolja in urejanja prostora.

Iz sredstev Sklada za podnebne spremembe je za nevladne organizacije predvidenih 2,8 milijona evrov, za podnebne aktivnosti širše civilne družbe pa 0,5 milijona evrov. Iz sklada bodo v obdobju 2020–2023 projekti informiranja in ozaveščanja sofinancirani tudi v okviru tehnične pomoči; skupna sredstva tehnične pomoči znašajo do 12 milijonov evrov.

V *Celovitem nacionalnem energetske in podnebnem načrtu Republike Slovenije (NEPN)* je načrtovano, da se bo izvajanje instrumenta v obdobju 2020–2030 nadaljevalo in izboljšalo, in sicer so predvideni:

- priprava in izvedba celovite nacionalne promocijske in opismenjevalne kampanje o pomenu in načinu prehoda v podnebno nevtralno družbo;
- periodično spremljanje ozaveščenosti različnih sektorjev in ciljnih skupin ter uporaba izsledkov za nadgradnjo politik in ukrepov;

- bolj ciljno usmerjanje aktivnosti (npr. v ukrepe, ki se ne izvajajo oziroma se slabo izvajajo ali imajo težave);
- ohranitev stalnosti uspešnih ozaveščevalnih in opismenjevalnih akcij (ne le enkratne akcije);
- ozaveščanje in izobraževanje uporabnikov naprav na lesno biomaso glede primerne goriva in pravnega načina kurjenja;
- ozaveščanje in usposabljanje prodajalcev in instalaterjev naprav OVE in URE, upravnikov stavb, energetskih managerjev itd.;
- tematsko usposabljanje ciljnih poklicnih skupin glede problematike tehnologij URE in OVE (gasilci, reševalci, dimnikarji itd.).

PREDVIDENI UČINKI Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Priporočamo čim prejšnje izvajanje instrumenta v skladu s smernicami iz NEPN. Predvsem je pomembno, da se aktivnosti informiranja in ozaveščanja usmerja bolj ciljno; npr. v ukrepe, ki se ne izvajajo oz. se slabo izvajajo, in da se ohranja kontinuiteta določenih ozaveščevalnih akcij, saj se nemalokrat zgodi, da so akcije zgolj enkratne, potem pa se tema ne pojavi več.

VIRI PODATKOV

- Odlok o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2020–2023 (Ur. l. RS, št. [14/20](#))
- Eko sklad, osnutek Letnega poročila Eko sklada za leto 2019, februar 2020
- Focus – letno poročilo 2019
- Poročilo izvajanja Programa razvoja Podeželja
- Sestanki z deležniki, neposredne informacije od deležnikov/izvajalcev, javno dostopne informacije na spletnih straneh
- Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

8. maj 2020

NAČRTOVANJE IN RAZVOJ USPOSABLJANJA ZA PREHOD V NOD

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: NU-2	
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski	
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS ☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)	
VRSTA INSTRUMENTA	izobraževanje / usposabljanje	
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MOP in pristojna ministrstva	
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije	☒
	zmanjšanje emisij TGP	☒
	povečanje rabe OVE	☒
	drugo: _____	☐
KRATEK OPIS	OP TGP načrtuje pripravo podrobnega načrta usposabljanja za prehod v konkurenčno nizkoogljično družbo, ki bi tudi podrobno opredelil potrebe po usposabljanju za različne cilje skupne in načrtovanje priprave oz. razvoja dodatnih programov.	

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2019

POTEK IZVAJANJA	Leta 2019 se je pod vodstvom MOP začel projekt <i>LIFE IP CARE4CLIMATE</i> , v okviru katerega je predvidena tudi priprava načrta in izvedba aktivnosti za usposabljanje za prehod v NOD (sklop C2: Usposabljanje in krepitev zmogljivosti za prehod v NOD). Aktivnosti so se v letu 2019 že začele izvajati.
DOSEŽENI UČINKI	Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2020–2021

PREDVIDENO IZVAJANJE	<p>Potekalo bo izvajanje aktivnosti v okviru projekta <i>LIFE IP CARE4CLIMATE</i>. Podrobnejši terminski načrt načrtovanih aktivnosti zaenkrat še ni znan. Do konca leta 2020 sta predvideni priprava načrta usposabljanja in ustanovitev nacionalne kvalifikacijske platforme.</p> <p>V <i>Celovitem nacionalnem energetske in podnebnem načrtu Republike Slovenije (NEPN)</i> je načrtovano, da se bo izvajanje instrumenta v obdobju 2020–2030 nadaljevalo in izboljšalo. Predvidena je okrepitev spodbujanja prehoda v podnebno nevtrarno in krožno gospodarstvo s poudarkom na potrebnih znanjih in kakovostnih delovnih mestih, ki ustvarjajo višjo dodano vrednost, bistveno zmanjšujejo škodljive vplive na okolje ter zagotavljajo</p>
----------------------	---

ustrezne pogoje za ustrezno plačilo in kakovostno delovno okolje, in sicer zlasti na področjih:

- ozaveščanja in izobraževanja javnih uslužbencev o priložnostih za spodbujanje podnebno nevtralnega in krožnega gospodarstva ter ustvarjanje kakovostnih delovnih mest;
- prenosa dobrih praks državnega spodbujanja iz drugih držav;
- zagotavljanja zglede javne uprave in aktivne promocije tega z zelenim javnim naročanjem;
- sistematične prenove šolskih in študijskih programov za izboljšanje znanj, ki so pomembna za prehod v podnebno nevtralno in krožno gospodarstvo;
- izobraževanja kadrov, da bodo imeli ustrezna znanja, potrebna za prehod v podnebno nevtralno družbo, s poudarkom na tehničnih in naravoslovnih znanjih, kjer je največji razkorak med ponudbo in povpraševanjem po tovrstnih kadrih, s hkratnim povezovanjem z družboslovnimi znanji;
- drugih aktivnosti v okviru projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE* za posebne ciljne skupine.

PREDVIDENI UČINKI

Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

Priporočamo čim prejšnje izvajanje instrumenta v skladu s smernicami iz NEPN. V oblikovanje usposabljanja v okviru projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE* je treba vključiti tudi MIZŠ in druge relevantne deležnike (npr. univerze).

VIRI PODATKOV

- Informacije, pridobljene od pristojnih ministrstev (sestanki) in partnerjev projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE*
- Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

8. maj 2020

VKLJUČEVANJE PODNEBNIH VSEBIN V ŠIRŠI PROCES RAZVOJA VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

SPLOŠEN OPIS

OZNAKA INSTRUMENTA	OP TGP: NU-5, H.4b		
UČINEK V SEKTORJU	večsektorski		
VPLIV NA SEKTOR ETS ALI NEETS	neETS ☒	ETS	☐
TGP NA KATERE VPLIVA INSTRUMENT	ogljikov dioksid (CO ₂)		
VRSTA INSTRUMENTA	izobraževanje / usposabljanje		
ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE	MZIŠ, MzI (AN URE)		
NA KATERE CILJE VPLIVA INSTRUMENT	zmanjšanje rabe energije	☒	
	zmanjšanje emisij TGP	☒	
	povečanje rabe OVE	☒	
	drugo: _____	☐	
KRATEK OPIS	Vključevanje podnebnih vsebin v širši proces razvoja vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj v Sloveniji na vseh stopnjah izobraževanja.		

PRAVNE IN STRATEŠKE PODLAGE

EU ZAKONODAJA	/
NACIONALNE PRAVNE PODLAGE	/
NACIONALNE STRATEŠKE PODLAGE	Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (OP TGP) Celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), za obdobje 2021–2030

IZVAJANJE INSTRUMENTA V LETU 2019

POTEK IZVAJANJA	<p>Ukrep se izvaja. Te tematike se naslavlja tudi preko globalnega učenja (izvajalci nevladne organizacije), v katerih sodelujejo vrtci in šole.</p> <p>V šolskem letu 2018/2019 je bil v program Eko šol dodan nov tematski sklop Podnebne spremembe. Šole se velikokrat priključujejo tudi širšim dogodkom npr. evropski teden mobilnosti, svetovni dan Zemlje, vode..., kjer so obravnavane tudi teme podnebnih sprememb.</p> <p>V drugi polovici leta 2019 je pri Zavodu Republike Slovenije za šolstvo začel teči proces evalvacije učnih načrtov osnovnošolskega programa, ki bo v pomoč pri posodobitvi načrta v prihodnjih letih. Posodobljen je bil tudi koncept razširjenega programa osnovne šole, ki se v obdobju 2018–2021 pilotsko uvaja v 20 osnovnih šolah. Predviden je tudi večji poudarek na implementaciji tematik in pristopov iz nacionalnih smernic Vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj (VITR).</p> <p>Smernice VITR se aktivno izvajajo tudi v programih šol v naravi, ki jih izvajajo CŠOD-ji.</p> <p>V letu 2019 je bil za gimnazije pripravljen učni načrt za področje državljanjske vzgoje, ki vključuje tudi trajnostni razvoj in smernice VITR. V šolskem letu 2019/2020 so bile gimnazijam ponujene tudi tematike s</p>
-----------------	---

področja VITR, ki je izrazito medpredmetno in interdisciplinarno področje. Poskus bo zaključen v letu 2020.

V letih 2017 in 2019 je Zavod RS za šolstvo (ZRSŠ) skupaj z MOP in mrežo GENE opravil dve analizi izbranih učnih načrtov na področju splošnega izobraževanja z vključevanjem vsebin VITR. Ugotovljeno je bilo, da v večini pregledanih dokumentov prevladuje okoljski vidik VITR, manjši poudarek pa je na družbenem in ekonomskem vidiku VITR. Na podlagi analiz je ZRSŠ izdelal priporočila za bolj celostni pristop in implementacijo VITR za vrtce in osnovne šole.

Vsi izobraževalni programi srednjega ter poklicnega in strokovnega izobraževanja vključujejo cilje in vsebine trajnostnega razvoja. Do leta 2030 se načrtuje vključitev kompetence za trajnostni razvoj v vse poklicne standarde. Tudi za to raven srednješolskega izobraževanja je bil v letu 2019 pripravljen učni načrt za področje državljanjske vzgoje, ki je tematiko tesneje in bolj sistematsko povezal s cilji VITR in globalnega učenja (GU).

Na področju izobraževanja odraslih se je uveljavil model študijskih krožkov, ki jih koordinira Andragoški center Slovenije (ACS). Celovitejša povezava med študijskimi krožki in VITR še poteka.

V sklopu OP EKP se je začel projekt »Mehki ukrepi trajnostne mobilnosti«, v okviru katerega je tudi ukrep izobraževanje o trajnostni mobilnosti za vrtce in osnovne šole. Projekt se izvaja v treh šolskih letih, z začetkom v šolskem letu 2018/2019 in zaključkom 31. 7. 2021. Vsi vrtci in šole so prejeli prenovljena priročnika »[Trajnostna mobilnost – priročnik za vzgojitelje v vrtcih](#)« in »[Trajnostna mobilnost – priročnik za učitelje v osnovnih šolah](#)«. Priročnika vsebujeta vrsto napotkov, gradiv in primerov aktivnosti na temo trajnostne mobilnosti. Izdana so bila tudi gradiva za starše (zloženke) ter potovalni dnevnik, namenjen otrokom v osnovnih šolah. V šolskem letu 2019/2020 v projektu z aktivnostmi sodeluje 120 osnovnih šol (26.545 učencev) in 111 vrtcev (14.949 otrok).

Tudi leta 2019 je bil izveden teden izobraževanja za trajnostni razvoj, pod okriljem Združenja izobraževalnih in svetovalnih središč Slovenije – ZiSS; neformalna izobraževanja za starejše, ki je naslavljal tudi podnebne spremembe.

Potekalo je sodelovanje v mreži Climate Kic (www.climate-kic.org); Innovation for climate action, ki vključuje tudi izobraževanje. V *Nacionalnem programu varstva okolja (NPVO)* je načelo trajnostnega razvoja vključeno kot eno ključnih načel vzgoje v Sloveniji, s ciljem, da se ljudi opolnomoči za delo in življenje v zelenem gospodarstvu in da postane okoljska pismenost ključna sestavina funkcionalne pismenosti. Za doseganje ciljev predvideva NPVO nabor ukrepov na operativni ravni.

DOSEŽENI UČINKI

Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PREDVIDENO IZVAJANJE INSTRUMENTA V OBDOBJU 2020–2021

PREDVIDENO IZVAJANJE

V prihodnosti je načrtovana posodobitev nacionalnih smernic Vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj – VITR (2020–2022). Obstoječe smernice VITR so iz leta 2007, zato jih je potrebno dopolniti, in sicer predvsem z vidika podnebnih sprememb.

MIZŠ načrtuje leta 2020 imenovanje širšega medresorskega koordinacijskega telesa na področju VITR in globalnega učenja.

V okviru procesa priprave nove Bele knjige se pričakuje poziv, da se v prihodnosti na tem področju vpelje več sistematičnosti, koherentnosti, spremljanja in preglednosti pri posodabljanju in vključevanju vsebin VITR v pouk in vsakdanje življenje šol in vrtcev ter tudi stalne strokovne podpore.

Načrtuje se vzpostavitev krožnih šol v sklopu projekta razogličanja Slovenije in prehoda v krožno gospodarstvo.

V sklopu projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE* bo pripravljen načrt usposabljanja za prehod v nizkoogljično družbo in vzpostavljena nacionalna kvalifikacijska platforma. V okviru tega projekta se nadaljuje tudi sistematični pregled področja terciarnega izobraževanja – strokovnega izobraževanja in usposabljanja ter univerzitetnega izobraževanja.

Iz Sklada za podnebne spremembe je leta 2020 načrtovan do 1 milijon evrov sredstev, ki bodo namenjena za sistematično uvajanje podnebnih ciljev in drugih sprememb v sistemu vzgoje in izobraževanja.

V *Celovitem nacionalnem energetske in podnebnem načrtu Republike Slovenije (NEPN)* je načrtovano, da se bo izvajanje instrumenta v obdobju 2020–2030 nadaljevalo in nadgradilo, in sicer s ciljem motivacije in spreminjanje vedenja ter potrošniških navad, trajnostnega podnebnega razvoja družbe itd.

PREDVIDENI UČINKI Učinki tega ukrepa se posebej ne vrednotijo, imajo pa neposredne učinke na druge ukrepe.

PRIPOROČILA ZA ODLOČANJE

V aktivnosti, predvidene v projektu *LIFE IP CARE4CLIMATE*, je treba vključevati tudi MIZŠ in ostale deležnike (npr. univerze), ki niso partner v projektu. Pomembno je vzpostaviti sodelovanje med resorji, predvsem med MOP in MIZŠ, in pospešiti proces vključevanja aktualnega znanja in smernic glede podnebnih sprememb.

VIRI PODATKOV

- Komunikacija s pristojnimi ministrstvi, MIZŠ, MOP, in partnerji projekta *LIFE IP CARE4CLIMATE*
- Javno dostopne informacije na spletu
- Odlok o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2020–2023 (Ur. l. RS, št. [14/20](#))
- Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije (NEPN), Vlada RS, februar 2020 (https://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/nepn/dokumenti/nepn_5.0_final_feb-2020.pdf)

DATUM PRIPRAVE

8. maj 2020